Frihed! Lighed! Broderskab!

Bornholms Social-Demokrat.

Organ for det socialdemokratiske Arbejderparti.

Udgiver: Det danske Socialdemokrati. Redaktør: C. Nielsen Hauge.

Nr. 261. | Abonnement: Indendørs 16 Øre ugentlig. Gennem Postvæsenet 2 Kr. Kvartalet. | Onsdag den 12. November. | Annoncer: 12 Øre pr. Pettilinje. Stadig abonnerende erholder Rabat. | 1913.

Bornholms Laane- og Diskontobank.

Renten paa Indlaansbevis er 4½ pCt. p. a. 9995

S. Pedersen Sillehoved

er altid den billigste. 3795

Billeder indrammes
billigst i
Bazar du Nord.
Lager af store og smaa Spejle.

Den kommunale Skattekommission.

Enstemmighed om Indførelse af en kommunal Formueskat og højere Grundskatter i Købstæderne.

Den kommunale Skattekommission har i Gaar afgivet Betænkning vedrørende Ejendomsskatterne, Statstilskud til Kommune m. v.

Kommissionen blev som bekendt nedsat i Foraaret 1910 af daværende Indenrigsminister Munch og omfatter Repræsentanter for Regeringen, Købstadforeningen, Sogneraadsforeningen, Københavns Borgerrepræsentation, Ligningskommissionerne og Frederiksberg Kommunalbestyrelse, ialt 22 Medlemmer.

Stiftamtmand Oxholm, Nykøbing F., har været Formand og Assistent i Indenrigsministeriet Haugen-Johansen Sekretær.

Allerede i Sommeren 1910 afgav Kommissionen Betænkning vedrørende den personlige Kommuneskat og Erhvervsskatterne. Paa Grundlag af nævnte Betænkning forelagde Regeringen Ændringsforslag til de her omhandlede Lovbestemmelser. Forslaget blev vedtaget i Folketinget, men blev gentagne Gange standset i Landstinget, og er ikke endnu naaet til Fremsættelse i indeværende Rigsdagssamling.

Den nu afgivne Betænkning er et meget omfattende Værk, der sammen med talrige Bilag indeholder et værdifuldt Materiale til Belysning af saa-rel den hjemlige kommunale Skatteordning, som de tilsvarende Forhold i Udlandet.

Vedrørende de kommunale Ejendomsskatter er hele Kommissionen enedes om at indstille til Regeringen, at der indføres hyppigere Omvurdering til Ejendomsskyld, f. Eks. hvert 5te Aar, hvorefter de halvaarlige Vurderinger bortfalder. Endvidere, at der foretages et nærmere bestemt Fradrag i Vurderingssummen for alle bebyggede Ejendomme, mulig saaledes, at der foretages Afdrag for høer enkelt Beboelseslejlighed. Og endelig, at der ved Vurderingerne foretages en særskilt Ansættelse af Jordens Værdi.

Kommissionen erkender, at der paa Grund af de stigende kommunale Udgifter er nødvendigt at skaffe forøgede kommunale Indtægter og at disse gennemgaaende bør tilvejebringes ved en Forhøjelse af Grundejendomsskatterne paa rationel Basis.

For Købstædernes Vedkommende foreslaas, at Grundskatten fremtidig fastsættes i Henhold til Vurdering af Grunden, samt at Husskatten afløses af og optages i kommunal Ejendomsskyld, idet der samtidig for denne sidste gives saadanne nærmere Regler, der skaffer Sikkerhed for, at den paalignes med passende Beløb saavel som Helhed som i de enkelte Byer.

For Københavns Vedkommende henholder man sig nærmest til det Forslag, der i sin Tid er vedtaget af Kommunalbestyrelsen, og for Landdistrikterne finder Kommissionen som Helhed ikke Anledning til paa nærværende Tidspunkt at foreslaa Ændringer i det bestaaende Skattegrundlag udover de foran nævnte Ændringer i Ejendomsskyldbeskatningen.

For København og Købstæderne foreslaas endvidere, at der „hjemles Adgang til at paalægge Grundejerne Bidrag til hel eller delvis Dækning af Udgifterne ved saadanne kommunale Foranstaltninger, der i særlig Grad vil komme de faste Ejendomme til Gode." Dette foreslaas tilvejebragt ved særlig Lovhjemmel gældende for alle Landets Kommuner.

Endvidere indstiller den samlede Kommission, „at der med Statens Formueskat som Grundlag indføres en kommunal Formueskat, som skal opkræves med samme Procent og efter samme Regler i samtlige Købstad- og Sognekommuner. Naar en saadan Formueskat indføres, bortfalder Adgangen til at forhøje den fra Kapital og fast Ejendom flydende Indkomst med Kildeartstillæg."

Hele Kommissionen indstiller, at Fattiglovens Refusionsregler (L. 9. April 1891 § 43) „ændres saaledes, at Forsørgelseskommunen bærer hele Forsørgelsesbyrden uden Refusion fra Opholdskommunen i ethvert Tilfælde, hvor den til offentlig Understøttelse trængende er indlagt paa en Helbredelsesanstalt, for hvilket der foreligger et approveret Betalingsreglement."

Endelig ønsker den samlede Kommission, at der fastsættes nærmere Lovregler for Optagelse og Tilbagebetaling af kommunale Laan.

Et stort Flertal af Kommissionen foreslaar, at Reglerne om Pligtarbejde ændres, saaledes at Arbejdet betales efter Egnens Pris, og at Kommunens heraf forvoldte Udgifter fordeles paa faste Ejendomme efter disses Grundværdi.

Endelig anbefaler et stort Flertal Forhøjelse af Hundeskatten og et Mindretal henleder Opmærksomheden paa en Jagtskat som en Indtægtskilde for Kommunerne.

Socialdemokratiets Repræsentanter stiller Forslag om, at Staten tager større Andel i Udgifterne til samfundsmæssige Anliggender.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om økonomiske Mellemværende mellem Stat og Kommune, derunder Ydelse af direkte Statstilskud til Kommunerne har der været ført lange og indgaaende Forhandlinger, som dog ikke er resulterede i en fælles Indstilling.

Socialdemokratiets Repræsentanter (Borgmester J. Jensen, Landstingsmand Chr. Christiansen, Forretningsfører P. Andersen, Aarhus, og Redaktør Jacob Christensen, Silkeborg), møder her med et omfattende Forslag, som kortelig gaar ud paa følgende:

Staten deltager med Halvdelen i følgende Udgifter: de ved Fattiglovens Bestemmelser foranledigede til Læge- og Jordemoderhjælp m. v., Hjælp til Blinde, Sindssyge, Lupuspatienter m. m., samt fortsat Hjælp til Sygekasse-Patienter, Hjælp til Mødre i Barselsperioden, Tuberkuloses Sygebehandling, Udgifter i Følge Børneloven af 14. April 1905, Bidrag til Børn udenfor Ægteskab og Ægtebørn og endelig Hjælpekassernes Bidrag.

Endvidere foreslaas, at Staten overtager de Kommunerne nu paahvilende Udgifter til Rets- og Politivæsnet, dog saaledes at Kommunerne i Forhold til Folkemængden yder fra 20 til 70 pCt. til Lønning, Uniformering og Pensionering af Politiets Funktionærer, samt til Leje og Vedligeholdelse af Politiets Tjenestelokaler. Staten overtager derhos samtlige Kommunerne tilhørende Fængsler-, Rets- og Politilokaler. Staten skal endvidere yde følgende Tilskud til de i Lærerlønningsloven fastsatte Begyndelseslønninger:

I Landkommunerne: For Første- og Enelærere 300 Kr. 2den Lærer og Lærerinder 200 Kr. Forskolelærerinder, Biskole- og Hjælpelærer 150 Kr. Vinterlærere og -Lærerinder og Pigeskolelærerinder 100 Kr.

I Købstadkommunerne og Handelspladserne:

For Lærere (højere Skala) 400 Kr., (lavere Skala) 300 Kr. og Lærerinder 300 Kr. aarlig., samt for Københavns og Frederiksbergs Vedkommende 400 Kr. af de nuværende Begyndelseslønninger, samt refundere samtlige Kommuner Halvdelen af den for Overlærere og Skoleinspektører fastsatte Begyndelsesløn.

Naar disse Lovforanstaltninger gennemføres, bortfalder det hidtidige Statstilskud til Kommunerne, dog at der paa de aarlige Finanslove opføres et Beløb af 500,000 Kr. til Uddeling blandt særlig trængende Kommuner. Uddelingen foretoges af Indenrigsministeriet efter at have hørt Bestyrelsen for De samv. Sogneraadsforeninger og Bestyrelsen for den danske Købstadforening.

De her nævnte Foranstaltninger, der er i nøje Overensstemmelse med de Krav, der er fremsat af den danske Købstadforening, vil medføre en aarlig Merudgift for Staten af ca. 7,300,000 Kroner.

Socialdemokratiets Forslag er kun tiltraadt af Overretssagfører Becker, Fabrikant Leerbeck og Husmand Carl Hansen, Lynge, medens alle de øvrige er derimod, heriblandt de 3 af Købstadforeningens Delegerede (Lau, Michael Johansen og Nanke). Sidstnævnte Herrer indstiller tilligemed Formanden en langt mindre Overførsel af Udgifter til Staten, og at Kommunerne erholder 0,2 pro Mille af Statens Ejendomsskyld i Stedet for det nuværende Statstilskud, dog saaledes, at der ydes 500,000 Kr. til Raadighed for særlig trængende Kommuner. Disse Forslag vil ikke faa særlig vidtrækkende Betydning for Købstæderne.

Sogneraadsforeningernes Delegerede med Landstingsmand Jørgen Pedersen i Spidsen anbefaler, „at Statstilskudet, saa længe dets Opretholdelse anses for formaalstjenlig, fordeles efter samme Regler som hidtil, dog at en mindre Del efter nærmere fastsatte Regler af Indenrigsministeren fordeles til trængende Kommuner.

Godsforvalter Berthelsen og Husmand Carl Hansen, til Dels støttet af Jacob Lange, stiller en Række Forslag i georgeistisk Retning, Kommissionens Formand har udtalt en forbeholden Tilslutning til disse Forslag, som ellers ikke har funden Støtte hos den øvrige Kommission.

Dette er Hovedtrækkene af Kommissionens omfattende Betænkning, der bliver antagelig senere Lejlighed til en nærmere Omtale af de mere vigtige Enkeltheder.

Sne og Is.

Hæftige Storme i Amerika.

Fra Ontario meldes, at der i de sidste 36 Timer har været en hæftig Storm over Superior-Søen 50 Dampere ligger for Anker ved Søens Nordkyst for at afvente bedre Vejr. Alle Dampere, der indkommer til Havnene ved Søen, er bedækkede med Is.

Over St. Lorenz-Bugten raser der ligeledes voldsomme Storme. Man frygter for, at Kuldamperen „Bridgeport", som man ikke har hørt noget til de sidste Dage, er gaaet under med Mand og Mus. Alle Damperne til Montreal er stærkt forsinkede.

Fra Mississippi til Atlanterhavet er en Mængde Telegrafledningerne ødelagte og Jernbaneforbindelsen afbrudt paa mange Steder paa Grund af en hæftig Snestorm.

Højres nyeste Overraskelse.

Nu vil man bevare det gamle Landsting.

København, Tirsdag.

I Dag holdt Landstingets Grundlovsudvalg endelig Møde og her skete der endelig noget, idet Højre mødte frem med Ændringsforslag. Disse har jo været ventet længe og ventet med Interesse fra alle Sider, da de jo skulde aabenbare Højres virkelige Standpunkt.

Det kan ikke siges, at Højre har skuffet ærede Medborgere, der ventede Overraskelser. Højres Ændringsforslag er af den Natur, at man skulde tro det fast umuligt, at de kunde komme frem. Men de er kommen frem og vi maa nu regne med dem, i alle Tilfælde foreløbig.

Den første Overraskelse er den, at Højre har frafaldet sine berømte eller rettere berygtede Ændringsforslag fra i Fjor. Man erindrer, at disse Forslag skulde skaffe ny privilegeret Valgret for Erhverv, Penge, Eksamen osv. Disse Forslag kom som bekendt aldrig til Debat i Tinget og nu opgiver man dem; sikkert fordi Højre er paa det rene med, at de ikke kan forsvares.

I Stedet foreslaar Højre nu at bevare Landstinget som det er, hvilket unægtelig ogsaa maa overraske eftersom Partiet mange Gange har erklæret, at det ikke ønsker de nuværende Jord- og Pengeprivilegier bibeholdt.

Derimod skal Grundlovens Bestemmelser vedrørende Folketinget ændres. Den 30 aarige Valgretsalder bibeholdes Kvinder og Tyende faar Valgret og Forholdstalsvalg indføres. Dette er altsaa Højres Forslag til en Grundlovsrevision og man kan let forstaa, at Rygtet om disse Ændringsforslag vakte Sensation ude i Rigsdagen i Dag.

Efterhaanden dalede dog Spændingen en Del, det rygtedes nemlig, at et af Højres Medlemmer havde udtalt, at Forslagene jo ikke skulde tages bogstaveligt. Man kan vel derfor gaa ud fra, at det ikke har været muligt for Højre at opnaa Enighed om Ændringsforslag vedrørende Landstinget.

Derfor har man maattet opgive at stille Ændringsforslag og derfor møder man nu med Forslag, der bibeholder det privilegrevalgte Landsting, man allerede har opgivet.

I Sandhed, Højre er et mærkeligt og beklageligt Parti.

Det forlød i Dag, at Udvalget havde modtaget Oplysninger om vore Kommunalbestyrelsesmedlemmers Alder. Gennemsnitsalderen viser sig at være ca. 45 Aar.

Udvalget holder nyt Møde paa Torsdag.

Morten Larsen.

En anden Valgmenighedspræst om Udtrædelsen.

Valgmenighedspræst Asger Højmark, Aarhus, udtaler bl. a. til „Jydsk Morgenblad": Jeg tror ikke, Morten Larsen ser rigtig, naar han paa nærværende Tidspunkt opgiver Troen paa aandelig Frihed i Folkekirken. Jeg ser saadan paa Øjeblikkets kirkelige Stilling, at det først om nogen Tid, efter at Dommen i Arboe-Rasmussen-Sagen er faldet, vil kunne klare sig, saa der kan skønnes over Fremtidens Kaar for aandelig Frihed i Folkekirken. Jeg synes ogsaa, at det er bedre i Fællesskab at arbejde for Ophævelse af Statskirken end træde ud Kreds for Kreds, og jeg tror og haaber, at Valgmenighederne, ogsaa indenfor Folkekirken, i de nærmeste Aar kan være blandt de ivrigste i Kampen for aandelig Frihed.

Officersæren.

Oftrigske Officerer overfalder en Bladredaktøn.

Det socialdemokratiske Blad „Wahrheit" meddelte for et Par Dage siden, at Officerer fra 4 Dragonregiments Rekrutskole Natten til den 4. ds. havde gjort sig skyldige i Uroligheder i Cans, hvorved der var blevet offeret 2 Revolverskud. Mandag Eftermiddag indfandt der sig flere Officerer ved Dragonregimentet for at kræve Redaktøren af Bladet til Ansvar. De trak deres skarpslebne Sabler og saarede dermed fem Personer af Trykkeripersonalet. En af Officererne blev ligeledes saaret under Kampen. Personalet paa Bladets Kontor afvæbnede tilsidst Officererne og fratog dem deres Sabler, som de brækkede og derpaa afleverede til Garnisonskommandanten.

Landstingsvalget i 7de Kreds.

— Dagstelegram. —

København, Onsdag

Ved den almindelige Vælgerklasses Valgmandsvalg valgtes i Skive 1 Radikal, i Løgstør 1 Socialdemokrat, i Brønderslev 1 Socialdemokrat, i Skagen 1 Radikal og 1 Venstre, i Sæby 1 Venstre, i Nørresundby 2 Socialdemokrater, i Aalborg 13 Socialdemokrater, i Hjørring 2 Venstre, 1 Socialdemokrat og 1 Radikal, i Frederikshavn 1 Venstre, 1 Radikal og 1 Socialdemokrat.

I de 121 Landkommuner er hidtil valgt 56 Venstre, 12 Radikale, 3 Socialdemokrater og 1 Venstre-Løsgænger.

Lidt dansk Retshistorie.

Den findssyge Birkedommer Freuchen paa Fejø.

6 Kvinder uskyldig dømt for Barnemord.

Ingen af dem har nogen Sinde faaet Erstatning.

Hvor meget man end kan bebrejde Højesterets Justitiarius Lassen, et Gode har hans pludselige Indgriben til Forsvar for det nuværendr Retssystem medført: Vort Retssystem er sat under Debat. Offentligheden er vakt til Opmærksomhed. Den er lydhør og til at faa i Tale.

Justitiarius vilde forsvare vort nuværende Retssystem, og han har opnaaet, at Angrebene regner ned over det og vil vedblive dermed, til Regering og Rigsdag tager Affære og giver dette System Dødsstødet.

Justitiarius har med sine Ord om, at Højesteret ingen Sinde har dømt nogen uskyldig, villet hævde vor øverste Domstols Værdighed, dække hele den danske Dommerstand — og hvad er Resultatet blevet?

Intet mindre, end at en Række Retsvildfarelser, som Offentligheden slet intet kendte til, nu kommer frem for Dagens Lys.

Justitiarius paastod, at den saakaldte Fejøpige, skønt Højesteret havde givet hende Oprejsning, og kendt hende uskyldig, alligevel var skyldig.

Offentligheden havde hidtil kun Kendskab til en uskyldig dømt Fejøkvinde.

Undersøgelserne for at finde hende, førte imidlertid til den Opdagelse, at det er hele 6 Fejøkvinder, som, skønt alle uskyldige, er dømte og har maattet vandre i Fængsel.

Der foreligger

tre frygtelige Familjetragedier,

hvis Enkeltheder er saa haarrejsende, at man grues ved selve Tanken om de Lidelser, disse 6 uskyldige Mennesker og deres paarørende har maattet gennemgaa.

Man maa helt tilbage til den sorte Middelalder, til Inkvisitionens Dage, til Kætterforfølgelsernes Tid, for at finde noget Sidestykke. — — —

Sammen med en københavnsk Kollega tog en af „Loll.-Falst. Social-Dem."s Medarbejdere forleden til Fejø. Opgaven var at finde den saakaldte „Fejø Pige", Ane Kirstine Christiansen, som man mente opholdt sig paa Fattiggaarden der.

Det oplystes hurtigt, at det ikke var Tilfældet. Langt om længe fik de at vide, at Ane havde en gift Søster paa Fejø. De fandt denne Søster, der bor i Vesterby og hedder Sofie Andersen. Hun er nemlig gift med en Arbejdsmand Anton Andersen.

Da de spurgte om Søsterens Adresse og fortalte, at de søgte Søsteren for at hjælpe hende til Oprejsning for den Straf, hun uskyldig havde lidt, var hendes første Ord:

„Jeg er ogsaa uskyldig dømt!"

og hun fortalte, at da hendes ottende Barn straks efter Fødslen var død, blev hun af Birkedommer Freuchen slæbt i Fængsel, ved Anvendelse af en Række legemlige og sjælelige Torturmidler tvunget til at tilstaa, og saa idømt otte Aars Forbedringshus. Først da hun havde siddet i Fængsel i 3½ Aar, slog Befrielsens Time, og hun fik atter Lov til at gense sin Mand og sine Børn.

Vi skal senere udførligere skildre Besøget hos denne Kvinde og hendes sørgelige Historie.

Under den videre Samtale fik vi — fortæller Bladets Medarbejder — at vide, at foruden Søstrene Sofie og Ane Kirstine og deres Moder Christiane Godtfredsen, rejste Birkedommer Freuchen ogsaa Anklage for Barnemord mod to andre Søstre og deres Moder, nemlig Anna Askø og hendes to Døtre Louise og Christine Petersen. Ogsaa disse tvang Birkedommer Freuchen til at tilstaa, og deres Dom kom til at lyde paa 8 Aar for Moderens Vedkommende og 4 Aar for hver af Døtrenes Vedkommende.

Først efter at Døtrene havde siddet over 1½ Aar i Kvindefængslet blev deres Uskyld bevist, og de slap ud.

Moderen blev findssyg

og maatte anbringes paa Vordingborg Sindssygeanstalt. Først da hun erfarede, at Anklagen mod hende og Døtrene var omstødt, genvandt hun til Dels sine Aandsævner. Moderen er senere død. Derimod lever Julie og Christine endnu.

Julie tjener hos en Gaardejer i det nordlige Lolland, Christine har været gift med en Landarbejder, der imidlertid døde for 1½ Aar siden. Hun bor nu i Stokkemarke Mose og ernærer sine 5 Børn ved sit Arbejde.

Vi aflagde ogsaa Besøg hos disse to Søstre og skal senere fortælle nærmere derom.

Først maa vi omtale nogle af Enkeltrederne i de tre store Retsvildfarelser.

Ane Kirstine Christiansen og hendes Moders Historie.

Vi har tidligere omtalt og skal blot kort genopfriske den. Den 28. Maj 1881 fandtes et Barnelig paa Fejø Kirkegaard. Den havde lige faaet en ny, ung Birkedommer, der gærne vilde indlægge sig Berømmelse. Han vilde opklare Sagen — og ved Trusler fik han den fattige, 24-aarige Pige Ane Kirstine Kristiansen og hendes Moder til at aflægge en ret udførlig Tilstaaelse om Barnefødsel og Barnemord. Ane fik 5 Aars Forbedringshus, Moderen dømtes til Døden. Overretten stadfæster Dommen — Højesteret gør det samme 28. Oktober 1884.

Da havde de to uskyldige Kvinder siddet i Varetægtsarrest i 3 Aar.

Da de to Kvinder overflyttes til Kvindefængslet paa Kristianshavn, forlanger de energisk, at Ane skal undersøges af en „rigtig" Læge. Distriktslægen paa Fejø havde erklæret, at hun havde født, men da hun nu endelig bliver undersøgt af et Par Læger, viser det sig, at hun aldrig har født!

Dette giver Stødet til en ny Undersøgelse.

Karlen, der skulde være „Fader" til Barnet, bliver først nu afhørt. Han erklærer, at han aldrig har haft noget nærmere Bekendtskab til Ane!

Den stedlige Jordemoder og andre paa Øen afgiver Erklæring om, at de

---

57)

Hvem gjorde det?

Roman af

Gordon Holmes.

Rosalind sprang op, nervøs ved at komme til at tænke paa Tjenestepigen, hvis Eksistens hun ganske havde glemt over sine egne Genvordigheder. Moderen, der for enhver Pris vilde berolige hende, gik eftergivende ind paa at føje hende i alt. Hun blev ganske altereret ved pludselig at høre hende tale om »to Dolke«. Hun havde aldrig før hørt om saadanne Dolke og troede, at Rosalind nu begyndte at tale i Vildelse. Det hele laa jo saa fjærnt fra, hvad en saadan gammel Dame kunde tænke sig mulig. Om man havde sagt hende det, vilde hun have vægret sig ved at tro, at der her i hendes fredelige, skikkelige Hjem havde ligget to Mordvaaben skjult, at Rosalind havde fundet dem, *stjaalet* dem, og derefter kørt rundt i London med dem i et Avtomobil.

Hun blev helt glad ved nu at se Rosalind interessere sig for noget saa fornuftigt som Tjenestepigen. Hun ringede derfor paa Pauline for at faa hende ind og derved give Rosalind noget andet at tænke paa.

Men det var Husets anden Tjenestepige, der kom, ikke Pauline.

— Vær saa god at gaa op paa Paulines Værelse og bed hende komme ned, bad Fru Marsh.

— Pauline er ikke hjemme, lød Svaret.

— Hvor er hun da gaaet hen?

— Det véd jeg ikke.

— Hvornaar kommer hun hjem?

— Det véd jeg heller ikke, Frue. Jeg . . . jeg tror, at hun er løbet bort.

— Løbet bort!

Det kom som et Ekko fra baade Moder og Datter. Den første blev vred. Den sidste blev angst og mindedes pludselig en dunkel Udtalelse af Janoc. De stod begge og stirrede lige forbløffede paa hinanden, da der i det Fjærne lød en stærk Klokkekimen.

— Det er paa Entrédøren! udbrød Tjenestepigen. Det kan jo være, det er Pauline, der kommer igen.

Hun skyndte sig bort og kom aandeløs tilbage.

— Det er ikke Pauline, Frue, men en Dame, der ønsker at tale med Frøkenen.

— Hvilken Dame?

— Hun vilde ikke give mig sit Navn. Hun sagde, at det var hende meget magtpaaliggende at faa Dem personlig i Tale.

— Godt, lad hende komme ind .... Saa, saa, Mor, lad Dig nu ikke allarmere. Her er vi jo hos os selv, det er ikke Soho, hvor der kan hænde mig noget ondt. Hvis Du ønsker det, kan vi jo faa en eller anden til at holde Vagt udenfor Døren, indtil jeg ser, hvad den mystiske Fremmede vil mig.

Den elegante Dame, der straks efter traadte ind, gav i sit Ydre heller ingen Anledning til at tro, at der fra hendes Side skulde ske Rosalind nogen Overlast. Hun var paaklædt enkelt, men smagfuldt, og skønt hun var dybt tilsløret, gik Moderen tillidsfuldt lidt til Side, saa snart hun havde ladet sig berolige af den Fremmedes fredelige Udseende.

Anderledes gik det Rosalind, da Damen befandt sig lige over for hende og pludselig slog Sløret fra Ansigtet. Da var hun ved at udstøde et Skrig af Forbitrelse og Afsky. Thi mod hende lynede Hilda Prices gulglimtende Øjne, og hendes triumferende Smil indjog den unge Pige en ubestemmelig Rædsel.

— Tillader De, at jeg taler et Par Ord med Dem under fire Øjne? spurgte Hilda Price skarpt og udfordrende.

Rosalind søgte at skjule sin Angst under en kold Maske.

— De kan næppe have noget at sige mig, som min Moder ikke bør høre paa! svarede hun afvisende.

Hilda Price vedblev at smile og vendte sig med en let Hovedbøjning mod Fru Marsh.

— Det glæder mig at gøre Deres Bekendtskab, sagde hun. De har sikkert hørt om mig. Mit Navn er Hilda Price ....

Hun bemærkede den gamle Dames aabenlyse Forfjamskelse og tilføjede hurtigt:

— Ja, siden det altsaa synes, at De kender mig af Navn, saa lad mig med det samme oplyse Dem om, at Hr. Robert Osborne, som De sandsynligvis ogsaa har hørt lidt om i den sidste Tid, er min Forlovede og tilkommende Ægtefælle.

Fru Marsh stod stadig forvirret og meget utilpas. Men hun forstod, at den Fremmedes Ord paa en eller anden Maade maatte skjule en Braad mod Datteren, og at hendes Høflighed kun var forstilt og sprydigt ment. Og dette bevirkede, at hun straks genvandt Fatningen saa meget, at hun meget værdigt kunde svare:

— Tør jeg spørge, om det er Hr. Osborne, der har sendt Dem herhen som sin Ambassadør?

— Nej, det er han vel forhindret i, eftersom han befinder sig i Fængsel. Men Deres Frøken Datter og jeg har mødt hinanden under saadanne Omstændigheder, at jeg nu tvinges til at anmode hende om ikke at blande sig ind i de Anstrængelser jeg nu vil udfolde for at faa ham fri igen.

Nu var Rosalinds Taalmod til Ende. Hun stampede i Gulvet.

— Gaa Deres Vej! raabte hun forbitret. Eller jeg kalder paa Tjeneren.

Hun pegede paa Døren og gik hen mod den elektriske Klokke.

— Blot et Øjeblik! vedblev Hilda Price haardt. Jeg er ikke her for min Fornøjelses Skyld. Jeg er virkelig kommen her for at gaa i Forbøn for Hr. Osborne. Hvis De virkelig, som De siger, Frøken Marsh, bryder Dem en Smule om ham, saa er der to Ting, som jeg beder Dem forstaa. For det første, at det ikke mere nytter Dem at forfølge ham, eftersom han har givet mig sit Æresord paa at gifte sig med mig, inden Ugen er omme. For det andet, at enhver Indblanden fra Deres Side i hans Sager kan faa skæbnesvangre Følger for ham. De kan ikke undskylde Dem med, at jeg ikke allerede har advaret Dem. Hvis De forleden Dag havde lydt min Henstilling, havde Robert ikke siddet arresteret nu.

Fru Marsh dirrede af Vrede paa sin Datters Vegne. Men Rosalind var stadig i Stand til at skjule sin Ophidselse, skønt den ikke var mindre end Moderens, og hun stirrede fast sin Rivalinde i Øjnene.

— Og De vil virkelig forsøge at indbilde mig, at det udelukkende er for Hr. Osbornes Redningsskyld, at De nu kommer her til mig. Det tror jeg ikke. Jeg tror, De lyver. Jeg tror, at De lyver med alt, hvad De siger.

Det gule i Hilda Prices Øjne glødede. Denne Tillidsfuldhed og Selvsikkerhed ærgrede hende tydeligt til Raseri.

— De skal komme til at tro mig, til at tro alt! Vent kun til Ugen er omme, saa ....

— Jeg skal ikke vente, indtil denne Dag er omme. Hr. Osbornes Arrestation er en frygtelig Fejltagelse, og jeg skal øjeblikkelig gaa ud og indvirke, at han frigives.

Hilda Price lo.

— Det lader nok ikke videre til, at De besidder Hr. Osbornes Fortrolighed. I saa Fald vilde han ha-

aldrig har set noget som helst Tegn hos Ane paa, at hun skulde føde.

Sagen genoptoges.

Ved kgl. Reskript af 1. April 1885 blev Sagen henvist til en Kommissionsdommer, Assessor Ingerslev, og ved kgl. Resolution af 17. August 1885 genoptoges Sagen til ny Paadømmelse for Højesteret.

Baade Moder og Datter sattes samtidig paa fri Fod, medens Sagen staar paa.

Assessor Ingerslev tager til Fejø og lader afholde ny Forhør. Han faar hurtig optyst, at Ane og hendes Moder slet ikke i December 1880 havde været paa Fejø. Birkedommer Frenchen havde tvunget Anes Søster til at tilstaa det, men Søsteren tilbagekaldte denne Tilstaaelse.

Ane tilstod først, og Dommeren fik hende endog til at trygle Moderen om ogsaa at tilstaa. Dommeren afholdt Forhør fra tidlig Morgen til langt ud paa Natten. Den gamle Moder led af Nareknuder og maatte staa op hele Tiden. Hun var syg allerede, da hun arresteredes. Dommeren underkastede hende i Arresten en Mælkekur, som hun ikke kunde taale, og han blændede hendes Vinduer i Arresten.

Begge Arrestanter blev sat paa Vand og Brød af Frenchen.

Under Forhørene overfusede Birkedommeren dem, spyttede dem i Ansigtet, og naar nogen af de to Kvinder blot lukkede Øjnene, blev han rasende.

Hver Gang Fangerne dødtrætte af Forhørene kom tilbage til deres Celler, tog Betjenten og Arrestforvareren fat paa dem.

Saa tilstod da den gamle Husmandskone og hendes Datter, træt og mør af Rettens Behandling.

Frikendelsen.

Den 10. Maj annullerer Højesteret sin egen Dom.

Baade Moder og Datter kendes uskyldige i den Forbrydelse, de har været beskyldt for.

Anklageren, Advokat Klubiens Tale er karakteristisk for det Indtryk, Sagen gjorde paa Datiden.

Anklageren sagde:

Mange forskellige Omstændigheder har fremkaldt dette Tilfælde: en meget svag og karakterløs Anklaget, der ikke var i Stand til at yde nogen Modstand mod Forhørsdommerens Anklage (!), en mangelfuld Lægeattest, en altfor vrig Politibetjent, en utuladelig aktiv Arrestforvarer og en Forhørsdommer, der var overordentlig hidsig, eksalteret, om ikke ligefrem findssyg. Jeg maa gøre min Skyldighed og kræve Dommen stadfæstet, men vil dog anse det for min Pligt at fremhæve, at der næppe længere kan være nogen Tvivl om, at Dommen mangler retsgyldig Grund.

Kort forinden Højesterets Frikendelsesdom faldt, var den Fejø-Birkedommer Freuchen bleven indlagt paa en Sindssygeanstalt til Observation.

Han blev aldrig Dommer mere.

Men han havde ogsaa i sin korte Dommer-Virksomhed gjort Fortræd nok. Thi som alt fortalt, Justitsmordet mod Christiane Godfredsen og hendes Datter var ikke det eneste, han begik. Vi skal nu omtale

„Det dobbelte Barnemord".

Grete Askø og hendes Døtre arresteres.

I 1882 lader Birkedommer French en gammel Kone, kaldet Grete Askø, og hendes to Døtre, den 16-aarige Maren Christine Petersen og den 20-aarige Louise Petersen, arrestere.

Han paastaar, at begge de unge Piger har født og myrdet deres Børn efter Tilskyndelse af Moderen. Han anklager endvidere Moderen for Delagtighed i Mord paa nogle voksne Personer.

I et af Datidens Højreblade „Nakskov Avis" skildres den frygtelige Forbrydelse — ud fra den Forudsætning, at Birkedommerens Anklage er rigtig — saaledes:

Et ugift Fruentimmer havde et Par Døtre, Louise og Christine, i en Alder af henholdsvis 22 og 17 Aar, som gjorde for sig blev frugtsommelige, og som i Forening med Moderen for hvad 2 Aar siden ombragte de af dem nogle fødte Børn straks efter Fødselen.

Da Louise mærkede, at hendes Nedkomst nærmede sig, gav hun Moderen Meddelelse herom, og de besluttede da, at Barnet skulde „udvælgges" straks efter Fødselen. Senere kom den da kun 14-aarige Christine til og blev indviet i Planen samt paa Grund af Moderens Truseler bestemt til at deltage i Forbrydelsen.

Nogen Tid efter, da Christine en Aften besøgte Louise, mærkede denne Fødselsveer og sendte derfor Bud efter Moderen. De tre Forbrydersker tjente da paa forskellige Gaarde i Nærheden af hverandre. Moderen kom ogsaa til Stede, og efter at de i Køkkenet paa den Gaard, hvor Louise tjente, havde sat sig i Besiddelse af en Huggeblok, en Økse, 2 store Kniv og 3 store Tørklæder, gik de om Aftenen Kl. 10—11 ud i Marken og tog Ophold ved et Gærde. Efter en Times Forløb nedkom Louise med et fuldbaarent, levende og velskabt Drengebarn.

Efter Planen skulde Christine nu dræbe Barnet, men hun vægrede sig, og først efter at Moderen paany havde truet hende med, at det skulde komme til at gaa ud over hende, hvis hun ikke gav efter og fuldbyrdede Forbrydelsen, tog hun den medbragte Økse og huggede dermed Halsen over paa Barnet, som Moderen holdt over Huggeblokken. Saavel Barnets Hoved som Legeme parteredes nu i 24 a 26 Dele, og Stykkerne fordeltes derpaa i de 3 medbragte Tørklæder. Moderen vaskede derefter Øksen og Kniverne samt kradsede noget i Jorden, for at det fremkomne Blod ikke skulde komme tilsyne, og de tre Forbrydersker gik nu tilbage hver med et af de Tørklæder, hvori Stykkerne af Barnet var lagte, og det var Bestemmelsen, at disse skulde spredes og nedgraves paa Møddingerne ved de tre forskellige Gaarde, paa hvilke Forbrydderskerne tjente.

Medens Moderen og Christine straks samme Nat efterkom denne Beslutning, havde Louise paa Grund af Mathed i Anledning af Fødselen ikke Kræfter dertil, hvorfor hun, da hun kom hjem, gemte Tørklædet med Indhold i en Skuffe og først fik det ud nogle Dage senere.

Allerede den Gang, Louises Barn ombragtes, var Christine vidende om, at ogsaa hun var frugtsommelig, og det varede ikke længe, inden hun aabenbarede det for Moderen. Denne foreslog hende at bruge Abortivmidler; men da et Forsøg dermed ikke gav noget Resultat, besluttede de senere i Forening at dræbe Barnet paa samme Maade som Louises.

En Aften, da Christine mærkede Fødselsveer, lod hun derfor Moderen tilkalde. Denne kom ogsaa, og da de antog, at Gaardens Folk var gaaede til Ro, forsynede de sig i Køkkenet med en Økse og en Kniv, og gik ud til Møddingladsen, hvor de samlede noget Halm, som blev lagt hen i et Hjørne mod Svinestalden. Paa denne Halm fødte Christine ikke længe efter et fuldbaaret og velskabt Pigebarn, der havde Liv og begyndte at skrige. Det beholdt imidlertid ikke Livet ret længe, idet Christine straks huggede dets Hals over med Øksen.

Derefter blev ogsaa Liget af dette Barn parteret, dog kun i 15 a 16 Stykker, men da Foraaret nærmede sig og Gødningen fra Møddingen til den Tid blev kørt ud og spredt paa Marken, turde de ikke nedgrave Stykkerne i Møddingen, og de kastede derfor disse ind til Svinene, som ogsaa fyntes at fortære dem.

Den Halm, hvorpaa Christine havde født, spredte de derefter ud paa Møddingen, og efter at Økse og Kniven var afvaskede, gik Forbryderne til Ro, hver paa sin Gaard.

De Folk, hos hvem Louise og Christine tjente under deres Frugtsommelighed, havde mærkeligt nok ikke haft nogen Anelse om denne.

I Begyndelsen af Forhøret kom alle tre Forbrydersker med allehaande Udflugter, men omsider lykkedes det dog at tilvejebringe sandfærdige Forklaringer fra dem, og de to Pigers Moder har under Arrestationen afgivet den Forklaring, at hun, da hun for 19 Aar siden tjente i Maribo Birk, har været meddelagtig i Drabet paa 3 andre nygtefødte Børn, ligesom hun ogsaa har tilstaaet paa samme Tid og i samme Birk at have deltaget i Drabet paa to voksne Personer."

Denne Fremstilling aabenbarer klart, hvorledes

Birkedommer Frenchens findssyge Mani for Mishandling

er i Stigen. Han faar Grete Askø og hendes Døtre til at tilstaa langt mere dramatiske Enkeltheder end Christiane Godfredsen og hendes Datter Ane.

Louise Andersen.

Et Barnemord, hvor Barnet ganske simpelt er kvalt, tilfredsstiller ikke længer Birkedommerens sygelige Fantasi. I hans Hjerne udtænkes og konstrueres langt mere haarrejsende Forbrydelser end før — Børnene halshugges paa Huggeblok! Ligene parteres i nogle og tyve Stykker! og Ligstumperne kastes for Svinene!

Birkedommerens „Blodtørst" er endda ikke slukt hermed. Den gamle Kone har naturligvis endnu flere Barnemord paa Samvittigheden. Dommeren opdager 3 Barnemord endnu og føjer Mord paa et Par voksne til.

Og de tre Kvinder er i hans Magt. Pint og plaget, sjælelig og legemlig nedbrudt af den lange Varetægtsarrest føjer de sig under hans Vilje og tilstaar, og naturligvis kan de saa ligesaa godt tilstaa 7 Mord som et.

Man lægge Mærke til, at der ikke i den Fremstilling, der er givet i den gamle „Nakskov Avis", findes et eneste virkeligt Indicium, nogen som helst Antydning af Bevis for, at de tre Kvinder har begaaet de haarrejsende Forbrydelser. De Folk, som de to Piger har tjent hos, har — mærkværdig nok — ikke haft nogen Anelse om deres Frugtsommelighed!

Mærkværdig nok!

Ja, thi senere viser det sig jo, at de slet ikke har været frugtsommelige!

Mangelen paa Beviser erstattes af de „sandfærdige" Forklaringer, som det endelig lykkes Dommeren at tilvejebringe!

Hvorledes de „tilvejebringes", er der ingen Tvivl om.

Paa Grundlag af de afsonede Tilstaaelser idømmes Moderen Grete Askø som tidligere berettet, 8 Aars Tugthus og Døtrene Louise og Christine hver 4 Aar.

Dommen gør et saa voldsomt Indtryk paa Moderen, at hun bliver syg. Hendes Hjerne formørkes af al denne Mødsel, og hun maa indlægges paa Oringe Sindssygeanstalt ved Vordingborg.

I Kvindefængslet paa Christianshavn gaar det de to unge Søstre Louise og Christine, som det gaar med Ane Christiansen. De forlanger at blive undersøgt og

føres sluttelig til Fødselsstiftelsen.

Det konstateres her, at heller ikke de nogen Sinde har født.

Da de ikke er dømt ved Højesteret, — Sagen var, saavidt det kan ses, kun paadømt af Birkedommeren paa Fejø — skal deres Sag ikke for Højesteret.

Autoriteterne gør øjensynlig alt, hvad gøres kan, for at Offentligheden ikke skal blive „opskræmt".

Christine Petersen.

I al Stilhed løslodes de to unge Piger. Da de forlader Fængslet, giver man dem 40 Kr. hver. Det var alt, hvad man takserede den Skade til, der var overgaaet dem ved en lang Varetægtsarrest og 1½ Aars Fængselsophold.

Moderen sættes ogsaa paa fri Fod, men hun faar ingen som helst Erstatning. Hun er ganske nedbrudt paa Sjæl og Legeme og dør ikke mange Aar efter.

Birkedommeren sætter Retten i Barselstuen.

Barneliget smides hen paa Sengen til den endnu syge Moder.

Vi har i det foregaaende omtalt, at en Søster til den egentlige „Fejø-Pige" (Ane Christiansen), nemlig Sofie Andersen (gift med Arbejdsmand Anton Andersen) ogsaa blev trukket frem for den frygtelige Inkvisitionsdomstol paa Fejø. Om denne Sag lader vi hende selv fortælle:

Jeg havde født mit 8. Barn. Fattigt og elendigt havde vi det. Ofte havde det jo nok knebet med at faa Brødet til de 7 smaa Munde, der var at mætte i Forvejen. Men vi var alligevel saa glade for den lille, vi fik, thi det var den søde Dreng. Hidtil havde vi kun faaet Piger.

Den lille blev imidlertid syg. Jeg tror det var Mundkrampe. Jeg stred, alt hvad jeg kunde, stred for at holde Liv i ham, men han blev sløjere og sløjere, og kun et Par Dage efter Fødslen døde han i Sengen hos mig. Jeg kunde ikke gøre for det.

Minderne overvælder den gamle Kone, der nu er 61 Aar, og hun fortsætter:

Distriktslægen Herforth synede det lille Lig og spurgte mig ud. Jeg svarede ham saa godt jeg formaaede paa hans Spørgsmaal, og han gik bort uden at sige videre.

Dagen efter kom imidlertid Birkedommeren, ledsaget af en Politimand og Distriktslægen hjem til os. De gik først ud i Køkkenet, hvor vi havde anbragt det lille Lig. Jeg hørte højrøstet Tale derude fra. Straks efter kom Birkedommeren og de andre ind i Stuen, hvor jeg laa i Sengen endnu syg efter Fødslen. Birkedommeren smed det lille Lig hen paa Sengen til mig og raabte: De har jo dræbt Barnet!

Jeg blev saa forskrækket, men havde dog, saa svag jeg var, Kræfter nok til at rejse mig og forsvare mig. Men Birkedommeren vilde ikke en Gang høre mig til Ende. Havde jeg ikke gjort det, saa maatte min Mand eller min Mands Moder have gjort det. Min Svigermoder havde passet mig under Fødslen.

Saa tog Dommeren min Mand og min Svigermoder med som Arrestanter.

Saa snart jeg var saa rask, at jeg kunde staa op, blev ogsaa jeg arresteret.

Dommeren forsøgte nu paa alle tænkelige Maader at faa mig til at tilstaa. Han truede mig og rustede i mig. Jeg fik næsten ingen Mad og led forfærdelig ved Tanken om, at mine Børn var alene, uden nogensomhelst Pasning.

Min Mand og Svigermoder blev stadig holdt arresterede,

og Birkedommeren erklærede, at de ikke slap ud, før jeg havde tilstaaet.

Da jeg var bleven forteret i 3 Uger, gav jeg efter. Jeg kunde ikke udholde, at Børnene havde skulde være uden Fader og Moder.

Jeg tilstod. Dommeren spurgte mig, hvorledes jeg havde dræbt Barnet. Jeg vidste det ikke.

Han forklarede mig saa, at jeg havde kvalt det med min Nattrøje.

Jeg svarede Ja. Jeg svarede overhovedet Ja til alt, hvad han spurgte mig om, skønt jeg til Tider ikke en Gang rigtig hørte efter, hvad han sagde. Alt var mig saa ligegyldig. Jeg var syg. Det var jo det ottende Barn, jeg lige havde faaet, og Sindssygeangelsen, da jeg laa i Sengen og Barnet kastedes hen til mig, samtidig med, at Dommeren sagde, jeg var en Morderske, havde taget alle mine Kræfter fra mig.

Saa snart jeg havde tilstaaet, blev min Mand og min Svigermoder løsladt.

Selv maatte jeg sidde længe, før min Dom faldt. Da jeg hørte, at jeg skulde 8 Aar i Tugthuset, var det straks min Tanke: Du kommer aldrig mere hjem til din Mand og dine Børn.

Jeg havde mistet alt Haab om, at min Uskyldighed skulde blive bevist.

I Fængslet talte jeg saa tidt med Opsynspersonalet. Der var langt bedre i Fængslet end i Arresten, medens jeg blev forhørt.

Da jeg havde siddet omtrent 3½ Aar, kom Fængselsbetjenten til mig og fortalte, at jeg kunde blive benaadet, hvis jeg underskrev paa en Ansøgning.

Jeg underskrev naturligvis, og ikke længe efter var jeg fri. Nogen Oprejsning eller Erstatning fik jeg ikke.

Da jeg kom hjem, fik jeg at vide, at Birkedommeren var findssyg, og at Læge Herforth var død et Aar efter, at jeg var bleven arresteret.

Jeg har saa tidt tænkt, om han ikke grømmede sig ihjæl over den Ulykke, han havde været med til at bringe over mig og min Familie, thi Doktoren var vist egentlig ikke noget ondt Menneske.

— —

Den nu 61-aarige Kone fortæller med Taarer i Øjnene, at hun stadig tvivler om, at hendes Sag vil blive fuldt opklaret og hendes Uskyld helt bevist, thi for hendes Vedkommende kunde jo ikke skaffes saadanne Beviser, som ganske omstødte Anklagen mod de tre andre unge Fejøpiger.

I dette Tilfælde var der virkelig et Barn, og Barnet var dødt.

Distriktslægen, der afgav Erklæring om, at der var Tegn paa, at det var kvalt, er død, og andre Læger har ikke undersøgt Liget.

I de andre 3 Tilfælde er Distriktslæge Herforths Erklæringer imidlertid bleven omstødt af de øverste Lægeautoriteter.

Alt tyder paa, at Distriktslæge Herforth enten ganske har manglet alle Forudsætninger for at kunne afgive Erklæringer i slige Sager eller ogsaa har

Distriktslægen været i Birkedommerens Magt,

og „erklæret" alt, hvad Birkedommeren ønskede.

Der aabnes de frygteligste Perspektiver ved denne Tanke.

En findssyg Dommer, der har den fikse Ide at se Mord og Forbrydelser overalt, og i hans Vold en udnelig Retslæge, der som hans villige Redskab afgiver hvilken som helst Erklæring, Dommeren ønsker.

Hvad maatte ikke dette føre til?

Man undres over, at Birkedommeren ikke naaede at begaa flere end de 6 Justitsmord.

De Uskyldige søger nu Erstatning.

To af de uskyldig dømte er døde, nemlig Mødrene til de to Søskendepar, Grete Askø og Christiane Godtfredsen. De gik i Graven, uden at det Offentlige søgte at udsone den Bøde, „Retfærdigheden begik imod dem. De henlevede deres sidste Dage i Fattigdom og Elendighed, mærkede af Opholdet i Arresten, Fængslet og Sindssygeanstalten. Den ene af dem døde, saa vidt vi har faaet oplyst, paa Fattiggaarden.

Ane Christiansen, hendes Søster Sofie Andersen og de andre to Søstre Louise og Christine Petersen lever imidlertid endnu og alle under de fattigste Kaar. Det er ganske vist sent nu at lægge Plaster paa de Saar, vort Retsmaskineri har bibragt dem, men ikke for sent.

Det bør ikke taales, at fire Kvinder, der har lidt nok ved at blive slæbt i Arrest, dømt og maatte døje Fængselsstraf, ogsaa skal lide under Følgerne af den Uretfærdighed, der er overgaaet dem.

De er alle omkring de 60 Aar, og faar sikkert kun en kort Livsaften. Deres Ungdom var saa mørk og trist som tænkes kan. Deres sidste Dage bør gøres lyse for dem. Der er gjort Skridt til at søge Erstatning til dem.

Fra Pol til Pol

Stemmerettskvinderne.

Kaktushuset i Alexandraparken i Manchester er Tirsdag bleven ødelagt ved en Bombes Eksplosion. Man mener, at Forbrydelsen skyldes Stemmerettskvinder. De Samlinger, der fandtes i Pavillonen, havde en Værdi af 10,000 Pund Sterling.

Den tyske Forening

i Prag har protesteret mod, at den literære Nobelpræmie tildeles Rosegger, da denne i sin Tid havde staaet i Spidsen for Indsamlingen af 2 Mill. Kr. til den tyske Skoleforening.

Oh, Ve!

Kongen kan ikke deltage i Festlighederne i Anledning af Kerteminde Bys 500-Aars-Jubilæum, da han har lovet at være tilstede ved en københavnsk Militærafdelings Jubilæumsfest samme Dag.

Stakkels Kerteminde!

Byen Akureyri paa Nord-Island

har i lang Tid haft Vanskeligheder ved at skaffe Drikkevand, men i Fjor opdagedes meget vandrige Kilder liggende i et Klippebælte højt oppe i Fjeldene 2100 Fod over Havets Overflade. Disse Kilder er saa vandrige, at der er Vand nok til en By som København. Vandet skal ledes først ned ad Fjældet og saa langs Søen ind til Akureyri, ialt ca. 7—8 km.

Byen henvendte sig til de islandske Banker etc., men kunde ikke faa Laan paa rimelige Betingelser, men en københavnsk Grosserer, Hr. Aage Berléme, har nu tilbudt Byen et Laan af 70,000 Kr. paa meget billige og rimelige Betingelser.

Et Kursus for Sognerraadsmedlemmer

afholdes i Ringe paa Fyn. Der har meldt sig 176 Deltagere.

Afgørelsen i en tvivlsom Skattesag.

Ligningskommissionen i Silkeborg har ment, at Arbejdernes Fællesbageri, der udbetaler den væsentligste Del af Overskudet til sine Kunder, skulde svare Skat af dette Beløb, ca. 8000 Kr. Landsoverskatteraadet har nu givet Bageriet Medhold i, at den Del af Driftsoverskudet, der udbetales Forbrugerne som Bonus, ikke er skattepligtig.

En frygtelig Stank

hersker i disse Dage over en Del af Roskilde. Det er fra Frøforsyningen. Det menes, at Stanken kunde dæmpes ved at der hældtes mere Vand over de brændte Sager, men dette maa ikke ske af Hensyn til Assurancselskaberne, der vil redde saa meget som muligt.

Frøforsyningen agter at bygge en større og mere brandsikker Bygning.

Odense

Indbyggertal er i det forløbne Aar steget med 677 Personer til 42,216. Ejendommenes Tal er steget med 112 til 8969.

Østjydske Bryggerier

giver et Udbytte paa 6 pCt., og der henlægges og afskrives 113,191 Kroner, hvorefter Reserve- og Fornyelsesfonden vil være 880,000 Kr.

En ordentlig Ende Skraa.

Paa Landstingsmand Bilh. Langes Tobaksfabrik i Slagelse er der i 40 Aar fabricret 3300 Mil Skraa.

Fisker Will. Larsen

i Helsingør fejrede forleden Dag sin Sølvbryllupsdag. Om Aftenen, da han havde fulgt Gæsterne til Døre, blev han syg og døde et Øjeblik efter.

10 Køer og 5 Svin

samt Fjerkræet indebrændte ved en Ildebrand hos Boelsmand Peter Jensen i Veddinge ved Holbæk. Der var ingen hjemme, da Ilden udbrød. Man antager, at Ilden er paasat.

Dramaet i Brøndum.

Har Gaardejer Seerup og Hustru hørt Geværskudene?

Om det stadig lige mystiske Spørgsmaal, hvorledes Gdr. Seerup og Hustru i Brøndum har kunnet undgaa at høre Geværskudene, har Hakon Høgh fortalt en af Natvagterne paa Hobro Sygehus følgende:

Da han havde affyret det første Skud, stak Fru Seerup Hovedet ind af Sovekammerdøren og udbrød: Men uha da, hvad er det dog, Du laver, Hakon?

Derefter trak hun sig skyndsomst tilbage og lukkede Døren igen.

Om Morgenen, da Seerup og Hustru kom op, hørte han dem tale om Mordet, og hvorledes de nu skulde forklare Sagen for Politiet. Det skulde jo gerne være ens.

De bildte sig jo ind, jeg var død, men jeg hørte alt, hvad de talte om — sagde Hakon.

Hvor meget man ior fæste Lid til disse Hakons Udtalelser, ved man ikke. Men det kan jo ikke nægtes, at de lyder noget utrolige.

Næsten lige saa utrolige, som at Hr. Seerup og Hustru ikke har taget Notits af Geværskudene.

Forhørene vil maaske klare dette Punkt.

En Skolesag.

Protest mod Kultusministeren.

I Næstved Byraads Møde Mandag Aften rettede Folketingsmand Andreasen et skarpt Angreb paa Kultusminister Kejser-Nielsen, fordi Kultusministeriet i „Statstidende" har ladet opslaa et Overlærerembede i Næstved som ledigt, et Embede, som Byraadet har ønsket nedlagt. Byraadet havde til Ministeriet indsendt et Forslag om en Omordning af Skolevæsnet i Næstved, men har intet Svar faaet herpaa, lige saa lidt som Ministeriet har indledet nogen Forhandling med Byraadet herom.

Efter en kort Forhandling, hvori der fra alle Sider i Byraadet udtaltes Tilslutning til Protesten mod Ministeriets Optræden, vedtoges en Protest herimod enstemmigt med 12 Stemmer.

Protesten hjalp.

I Dag meddeler Ritzau, at Opslaget af det ledige Overlærerembede i Næstved foreløbig er taget tilbage.

Den faglige Situation.

København, Tirsdag.

Efter Opfordring fra Forligsmanden har der i Eftermiddag fundet en to Timer lang Konference Sted vedrørende den hele faglige Situation. I denne Forhandling deltog d'Hrr. Koefoed og Ris-Hansen samt C. F. Madsen og Lyngsie.

Mødets Forhandlinger er hemmelige, saa vi kan intet oplyse om de 4 Herrers Samtale, men vi har Grund til at tro, at der ikke i dette Øjeblik kan ventes Mæglingsforslag fra Forligsmandens Side.

Som tidligere omtalt, har Lyngsie varslet Strejke paa Margarinefabrikerne fra førstkommende Fredag. Arbejdsgiverforeningen har protesteret mod Varslets Lovlighed, og i Morgen holder den faste Voldgiftsret et forberedende Møde vedrørende denne Sag.

Situationen bedømmes ret ugunstig. Hr. Houbergs kloftede Ultimatum har jo næsten fuldstændig spærret Mulighederne for ny Mæglingsforsøg og en fredelig Løsning af Konflikten. Th.

Jørgen Frederiksen.

Opfordringen til Folketingsmand Jørgen Frederiksen om at nedlægge sit Mandat er endnu ikke afsendt. Henvendelsen vil først blive affattet i Løbet af denne Uge, og der vil blive givet Folketingsmanden en Frist af 8 Dage fra Afsendelsesdagen. Foruden af det radikale Venstres Ledere vil Henvendelsen blive underskrevet af Højreforeningens Formand.

Paragraf 8.

Lærerforeningens Bestyrelsesmøde.

Mathornesagen.

Bestyrelsen for Danmarks Lærerforening har i et 2-Dages Møde indgaaende behandlet de Afskedigelser, der allerede er foretagne eller i den nærmeste Fremtid ventes foretagne efter § 8. Da Bestyrelsen mener, at en Del af disse Afskedigelser er uretfærdige, har man besluttet at rette en Henvendelse til Regering og Rigsdag om allerede i indeværende Rigsdagsamling at faa Afskedigelsesparagrafen ændret, saaledes at den ikke som nu kun bruges paa en vilkaarlig Maade.

Med Hensyn til Mathornesagen sendte Bestyrelsen to Repræsentanter til Egebjerg for paa Bestyrelsens Vegne at forhandle med de stedlige Parter for om muligt at opnaa en tilfredsstillende Ordning.

Ved dette Møde mellem Egebjerg Sognerraad, Skolekommissionen og de udsendte Repræsentanter for Danmarks Lærerforening stillede disse sidste et Mæglingsforslag, gaaende ud paa Ansættelse af en Vikar foreløbig for et Aar samt at Lærerforeningen skulde søge at udvikle de idømte Skolemulkters Eftergivelse. Flertallets Ordfører hævdede imidlertid, at Befolkningens Misstemning mod Lærer Mathorne var saa stor, at en Ubjævning ikke var mulig. Forslaget forkastedes derefter med alle Stemmer mod 1 (én, Pastor Lund, stemte ikke). Derefter vedtoges med det samme Stemmetal paany at indstille til Ministeriet, at Lærer Mathorne afskediges.

Lønforhøjelse.

New York.

Voldgiftsudvalget har tilkendt Funktionærerne ved 41 af Øststaternes Jærnbaneselskaber en Lønforhøjelse af 7 pCt., hvilket for Jærnbanerne betyder en aarlig Merudgift af 6 Millioner Dollars. Funktionærerne havde forlangt en Lønforhøjelse af 15 pCt.

En Konflikt.

Den islandske Forbudslov.

Der gives Dispensationer.

En Konflikt af international Karakter er under Opsejling paa Island. Forbudet mod Indførelse af Spiritus traadte som bekendt i Kraft den 1. Januar 1913, og det var ikke Meningen den Gang, at der skulde gives nogen om helst Dispensation fra Loven.

Særlige Hensyn har imidlertid gjort sig gældende. Frankrigs og Norges to udsendte Konsuler er blevet undtaget fra Loven og det tillades disse to Konsuler at indføre indtil 800 Liter Vin aarlig til eget Brug. Der findes mange andre Konsuler paa Island, og disse føler sig tilsidesat. De hævder, at hvis nogen af de udsendte Konsuler skal faa en Begunstigelse saa maa denne samme Begunstigelse ogsaa gælde for de andre. Det ene Lands Regering kan ikke være tjent med, at et andet Lands Repræsentant paa Island nyder Begunstigelser fra det Offentliges Side, som det selv er berøvet. Alle de andre Landes Konsuler har nu henvendt sig til sine respektive Regeringer med en Klage over Tilsidesættelsen.

Afholdsfolket agter af al Kraft at arbejde for, at ingen af de udsendte Konsuler skal tillades at indføre Spiritus.

Fra Færøerne.

Et Havari.

Fra Thorshavn skrives den 5. November:

Det blev en udmærket Fangst, Fiskeriinspektionsskibet „Beskytteren" gjorde i Slutningen af f. M. ved at indbjerge til Fuglefjord en stor, ny engelsk Fragtdamper, ladet med Jærnerts, paa Vej fra Norge til Filadelfia. Skibet havde faaet Brud paa Roret.

Ved Hjælp af et Par Trawlere lykkedes det at styre Skibet, og „Beskytteren" slæbte det saa lykkelig og vel i Havn.

Det antages, at „Beskytteren"s Officerer og Mandskab vil faa ca. 30,000 Kr. til Fordeling for den Bjergning, og det vil sikkert forsone dem med det alt andet end behagelige Hverv at drive Vinterinspektion i vore Farvande.

Sagen vil blive paadømt ved Søe- og Handelsretten i København.

Faareavlen.

Ingensinde tidligere har de færøske Landmænd opnaaet saa høje Priser for deres Lam som i Aar. Ikke alene har de faaet over halvanden Gang saa høj Pris for Lammekødet, men ogsaa Faareskindene er stærkt efterspurgt og betales nu mere end dobbelt saa godt som tidligere.

Retsreformen.

Forslag vil foreligge efter Jul.

Efter hvad „Fyns Venstreblad" erfarer fra bedste Kilde, vil Resultatet af Justitsminister Zahles Arbejde med Spørgsmaalet om en Retsreform foreligge lige efter Jul.

Forsøget gaar ud paa, at der gennemføres en fuldkommen Adskillelse mellem Domsmagten og Politimyndigheden. Anklageprincippet gennemføres fuldtud i den kriminelle Retspleje og Nævningeinstitutionen vil helt igennem komme til at hvile paa demokratiske Valgretsprincipper. Justitsministeren vil ledsage sine Forslag med Oplysninger om Beslutningen ikke alene for de Forslag, han selv ønsker fremmet, men ogsaa for det Tilfælde, at Rigsdagen skulde beslutte at gennemføre den Høgsbro-Albertiske Retsreform.

Rigsdagen stilles saaledes frit med Hensyn til, hvilken Retsreform den ønsker gennemført.

Bornholm rundt.

12. November.

Ude og hjemme.

Som bekendt føler Højres og „Venstre"s Aviser herhjemme det som deres Opgave at fremstille Socialdemokraterne og særlig deres Førere som en Hoben halvt ryggesløse Skraalere, der ikke kan andet end Dumheder.

Ganske saadan tager Sagen sig ikke ud for vore Naboer. Den berlinske Professor i Statsøkonomi Werner Sombart (der ikke er Socialdemokrat) skriver saaledes i sin Bog „Socialismen og den sociale Bevægelse", der nylig er oversat til Norsk:

„I mere end én Henseende svarer Danmark til Belgien. Ogsaa der har Socialismen naaet en høj Udviklingsgrad. Ogsaa der har de tre Grene af Bevægelsen (den politiske, faglige og kooperative) vokset lige stærkt, og Bevægelsen flyder frem i en rolig Strøm under Ledelse af findige Mænd som Knudsen og Borgbjerg."

Derefter følger en Statistik, som viser Partiets Vækst fra 7000 Stemmer i 1880'erne til 107,365 Stemmer i 1913, eller med andre Ord: i Løbet af ca. 25 Aar er Partiet vokset fra at være Danmarks mindste Parti til at blive dets største.

Men Højres og „Venstre"s Blade søger fremdeles at holde deres Læsere i den Tro, at det Arbejde, der ligger bag disse Tal, ikke er andet end ondsindet Galmandsværk.

Paa denne Betragtning passer Professor Sombarts Ord, naar han skriver:

„Jeg synes, at det første Indtryk, som med tvingende Magt skulde trænge sig ind paa enhver ved et roligt Syn paa den sociale Bevægelse, maatte være, at den er nødvendig, uafvendelig og slet ikke kunde tænkes ikke at være der. Ligesom Fjeldhækkene efter Uvejret maa styrte sig ned i Dybet efter „jernhaarde" uforanderlige Love, saaledes maa ogsaa den sociale Bevægelse finde Vej og Udløb. Fremfor alt gælder det at forstaa, „at vi alle med alt, hvad her sker og stræbes efter, staar midt i en af disse store Livsprocesser i Verdenshistorien, som med sin elementære Magt griber ind i de menneskelige Forhold og ogsaa i Staternes, og at det til syvende og sidst er lige saa taabeligt og korrsynet at fornægte den, som at ville kæmpe imod den med magtesløse Midler" (Lorenz v. Stein). Der findes virkelig endnu Mennesker, som tror, at den sociale Bevægelse er et ondskabsfuldt Paafund af nogle Agitatorer, eller at Socialdemokratiet er blevet opelsket af Bismarck" (i Danmark Estrup), og hvad der nu kan siges af lignende Dumheder. Saadanne Folk drives da naturligvis til den vanvittige Tro, at et eller andet Læge- eller Heksemiddel igen skulde kunne drive denne fordærvelige Gift ud af Samfundslegemet. Hvilken Forblindelse! Hvilken Mangel paa Forstand og Indsigt i al social Histories Væsen!"

Det forekommer os, at vore hjemlige Antisocialister her er taget ualmindelig godt paa Kornet.

Voldgiften.

Voldgiftsretten i Sagen vedrørende Allinge—Rønne-Banen begyndte som meddelt i Manda s. Man fulgte da Linien fra Hammershus St. til Helligdommen og i Gaar fortsattes fra Helligdommen til Klemensker.

I Dag samledes Voldgiftsretten og Repræsentanterne for de to Parter til et Møde paa Rønne Raadhus. Mødet begyndte Kl. 9½, og det varede endnu ved 3-Tiden, da dette skrives.

I Møderne deltager foruden de tre Voldgiftsmænd Dr. Fiederspiell og Ingeniørerne Schiøler og Hein tillige fra Banens Side toe Medlemmer af Ru-

---

ve fortalt Dem, at det udelukkende skyldes hans Ægteskabsløfte til mig, at De nu selv ikke længere befinder Dem i den vist ikke videre hyggelige Hule i Polandsstreet.

Rosalind greb sig til Hjærtet, som om dette Stik ramte meget dybt. Hendes Øjne blev taarefyldte, og hun maatte kæmpe med Graaden, men hun havde dog Aandsnærværelse nok til at svare:

— Der kan gives Ting, der maa købes for saa vanærende en Pris, at en Mand betaler og tier stille dermed. Hvis Hr. Osborne virkelig har købt min Frihed med Tabet af sin Ære og Selvrespekt, saa beklager jeg ham af mit inderste Hjærte. Men det bliver kun en Grund mere for mig til at takke ham for hans Offer og gennemføre min Beslutning om at gøre Gengæld ved nu at kæmpe for *hans* Frihed.

— Pyt! De er magtesløs, De kan absolut ikke hjælpe ham paa nogen Maade! Jo Hilda Price triumferende.

(Fortsættes.)